

219751 - Bir kimse, ölenin adına tasadduk ederse, kendisine de zekât sevâbı verilir mi?

Soru

Ölenin adına verilen sadaka (tasadduk etme) konusundaki cevaplarınızın çoğu kapalı olup başkası adına sadaka verenin (tasadduk edenin) ecir bakımından ne kadar faydalanacağına dâir hiçbir açıklama göremedim. Eğer verdiğim sadakada bana hiçbir ecir yoksa ve ecrin hepsi, başkasına (adına sadaka verdiğim kimseye) gidecekse, o zaman ben, sadakanın ecrinin hepsine muhtaç olduğum halde, niçin başkasını sadaka konusunda kendime tercih edeyim ki? Bildiğim kadarıyla âhiretle ilgili amellerde başkasını nefesine tercih diye bir şey olmaz.

Kısaca söylemek gerekirse ben, alacağım sadaka ecrinin aynısının, adına sadaka verdiğim kimseye de gideceğini zannediyordum. Eğer durum zannettiğim gibi değilse, ölen babanın, eğitmesi ve ona harcaması sebebiyle oğlunun üzerinde pek çok hakkı olmasına rağmen başkasını kendime nasıl tercih edebilirim?

Detaylı cevap

Ölenin adına sadaka vermek (tasadduk etmek), müslümanların icmâî (sözbirliği) ile ölene fayda verir ve bu sadakanın sevâbı ona ulaşır.

Nitekim (42384) nolu sorunun cevabında bu konunun açıklaması geçmişti.

Sadaka veren (tasadduk eden) kimse de bu sadakanın ecrine nâil olur.

Buna şu hadis delâlet etmektedir:

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, bir adam, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e şöyle sordu:

إِنَّ أُمَّيْ افْتَلَيْتُ نَفْسَهَا، وَإِنِّي أَظُنُّهَا لَوْ تَكَلَّمْتُ تَصَدَّقْتُ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. [رواه]

[البخاري ومسلم]

"Annem ansızın vefat etti. Eğer konuşmaya fırsat bulsaydı, tasaddukta bulunurdu. Onun için sadaka versem, ona ecir var mıdır? Diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Evet (onun için ecir vardır)."[1]

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- hadisin şerhinde şöyle demiştir:

"Bu hadis, ölünün adına tasaddukta bulunmanın câiz ve müstehap olduğuna, sadakanın sevabının ölüye ulaşacağına ve ona fayda vereceğine, ayrıca sadaka veren kimseye de fayda vereceğine delâlet etmektedir. Müslümanlar, bütün bu konularda icma etmişlerdir."

[2]

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Sadaka, ölüye fayda verir. Ölünün elde edeceği ecrin bir benzerini, sadaka verenin (tasadduk edenin) de elde etmesi ümit edilir. Çünkü sadaka veren kimse, iyilik ve bağışta bulunmuştur. Bu sebeple onun da gayret edip harcadığı benzerini alması ümit edilir.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ. (أخرجه مسلم)

"Kim, bir iyiliği gösterirse (ona ön ayak olursa), o iyiliği yapanın kazandığı ecrin bir benzeri de kendisine verilir." [3]

Dolayısıyla mü'min bir hayra çağırırsa veya başkası için bir hayır yaparsa, başkasının kazanacağı ecrin bir benzerinin de ona verilmesi ümit edilir. Bir kimse, babası veya annesi veyahut da başka birisi adına sadaka verirse (tasadduk ederse), adına sadaka verilen ile sadaka verenin her birisi için ecir vardır.

Aynı şekilde bir kimse babası veya annesi adına haccederse, hem kendisine ecir vardır, hem de annesine ve babasına ecir vardır. Sıla-i rahim ve ana-babaya iyilikte bulunmak gibi

bu güzel davranışından dolayı anne ve babasının elde edecekleri ecrin aynısını veya daha fazlasını, onun da elde etmesi ümit edilir. Bunun gibi Allah Teâlâ'nın lütuf ve ihsanı geniştir.

Bu gibi konularda şeriatın ölçüsü şudur:

Başkasına iyilik yapan kimse için büyük ecir vardır. Buna göre başkasına bir iyilik yaparsa, adına iyilik yaptığı kimsenin elde edeceği ecrin bir benzerini de onun elde etmesi ümit edilir."[\[4\]](#)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[\[1\]](#) Buhârî, hadis no:1388. Müslim, 1004

[\[2\]](#) İmam Nevevî, "Sahih-i Müslim Şerhi", c: 11, s: 84

[\[3\]](#) Müslim; hadis no:1893

[\[4\]](#) "Nurun ale'd-Derb Fetvâları", c: 14, s:313